

ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΕΠΟΧΕΣ: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΖΟΝΤΑΣ ΜΕ ΤΕΧΝΗ ΠΑΡΑ ΜΕ ΤΕΧΝΙΚΗ

Τζούλια Φορτούνη
Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας
Εκπ/σης
μεταπτυχιακή φοιτήτρια
gfort@primedu.uoa.gr

Μαρία Φραγκάκη
Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας
Εκπ/σης
μεταπτυχιακή φοιτήτρια
mfragaki@primedu.uoa.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι «Τέσσερις Εποχές» είναι μια υπερμεσική εφαρμογή που έχει ως αντικείμενο τη διαθεματική εξέταση της ενότητας των τεσσάρων εποχών, στα πλαίσια του προγράμματος της Ευέλικτης Ζώνης. Το «χτίσιμο» της εφαρμογής βασίζεται στις γνωστικές και κοινωνικο-πολιτιστικές θεωρίες μάθησης. Απευθύνεται σε παιδιά Γ' και Δ' τάξης του Δημοτικού Σχολείου. Η γλώσσα προγραμματισμού που χρησιμοποιήθηκε για την κατασκευή του λογισμικού είναι η Visual Basic.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοπός της συγκεκριμένης εφαρμογής είναι να εκφράσουν τα παιδιά τις παραστάσεις, τις βιωμένες εμπειρίες και τις γνώσεις τους γύρω από τις εποχές. Μέσα από δημιουργικές δραστηριότητες, τα παιδιά να εμπλακούν στη διαχείριση σύνθετων σχεδίων εργασίας, αναπτύσσοντας έτσι την κριτική σκέψη τους και τις συνεργατικές τους δεξιότητες. Η *μεθοδολογία* ανάπτυξης του λογισμικού, στηρίχτηκε στη μέθοδο project. Οι Τέσσερις Εποχές ήταν το *τελικό προϊόν* αυτής της διαδικασίας. Τα παιδιά συμμετείχαν ενεργά στη συλλογή υλικού, στην ηχογράφηση και στη διαμορφωτική αξιολόγηση που γινόταν κατά τη διάρκεια της κατασκευής του.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: *εκπαιδευτικό λογισμικό, Ευέλικτη Ζώνη, μέθοδος project, διαθεματική προσέγγιση, Visual Basic*

ΜΕΡΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Α' ΜΕΡΟΣ

Γίνεται αρχικά μια αισθητηριακή παρουσίαση του θέματος των εποχών, με ένα *παραμύθι* και ακολουθούν *δραστηριότητες παρατήρησης* όπου τα παιδιά καλούνται να καταγράψουν απλές παρατηρήσεις για τις τέσσερις εποχές.

- «Τα καλλιστεία των Εποχών» (*σχήμα 1*).
- «Οι εποχές αλλάζουν»

Σχήμα 1: «Καλλιστεία Εποχών»

Σχήμα 2: « Οι εποχές αλλάζουν»

Β΄ ΜΕΡΟΣ

Κατόπιν εμφανίζεται το κεντρικό menu δραστηριοτήτων, όπου εκεί παρουσιάζεται η γνώση-περιεχόμενο σε τέσσερις άξονες-κόμβους. Τα παιδιά μπορούν να ξεκινήσουν από οποιονδήποτε κόμβο αυτά προτιμούν. Υπάρχουν γραπτές αλλά και φωνητικές οδηγίες που εκφωνούν τα παιδιά για κάθε δραστηριότητα. (σχήμα 3).

«ΓΡΑΦΩ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΟΧΕΣ»

- «*Τα γενέθλιά μου*»: Ανάλογα με την εποχή που το παιδί έχει τα γενέθλιά του, σύρει την εικόνα με την τούρτα των γενεθλίων του, επιλέγοντας την κατάλληλη εικόνα. Στη συνέχεια γράφει μια μικρή ιστορία ή ένα ποίημα για την εποχή του, στο αντίστοιχο πλαίσιο κειμένου που εμφανίζεται.
- «*Το σταυρόλεξο των εποχών*»: Τα παιδιά συμπληρώνουν το σταυρόλεξο των εποχών, υποβοηθούμενα από εικόνες που αντιπροσωπεύουν την καθεμία.

«Η ΤΕΧΝΗ ΤΩΝ ΕΠΟΧΩΝ»

- «*Οι εποχές και η τέχνη*»: Τα παιδιά σύροντας το ποντίκι πρέπει να βάλουν πίνακες ζωγραφικής με απεικονίσεις των 4 εποχών στη σειρά.
- «*Οι εποχές των μεγάλων ζωγράφων*»: Παρουσιάζονται πίνακες μεγάλων ζωγράφων, του Μποτιτσέλι, Σεζάν, Βανγκόγκ, Τσαρούχη και τα παιδιά καλούνται να γράψουν δικούς τους τίτλους για κάθε έναν από αυτούς.
- «*Μουσικές εποχές*»: Γίνεται μια βιογραφική παρουσίαση του Vivaldi και των μουσικών του εποχών. Τα παιδιά μπορούν να ακούν κομμάτια κλασσικής μουσικής και να συνδεθούν με το Paint για να ζωγραφίσουν.

«ΜΑΘΑΙΝΩ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΟΧΕΣ»

- «*Η βαλίτσα*»: Τα παιδιά καλούνται να σύρουν αντικείμενα μέσα σε μία βαλίτσα ή ένα σάκο, ανάλογα με το αν προτιμούν καλοκαιρινές ή χειμερινές διακοπές.
- «*Εποχές και μήνες*»: Τα παιδιά αντιστοιχίζουν πίνακες ζωγραφικής που ταιριάζουν σε κάθε εποχή με τους αντίστοιχους μήνες της εποχής αυτής.

«ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΤΩΝ ΕΠΟΧΩΝ»

- «*Η Σκάλα των εποχών*»: Τα παιδιά τοποθετούν συμβολικά εικονίδια της κάθε εποχής σε ανιούσα και κατιούσα κλίμακα.

- «Φρούτα εποχής»: πρόκειται για μια δραστηριότητα με σύνολα φρούτων, όπου το παιδί πρέπει να βρει το φρούτο που δεν ταιριάζει στα αντίστοιχα σύνολα και στη συνέχεια να φτιάξει δυο σύνολα το ένα με καλοκαιρινά και το άλλο με χειμωνιάτικα φρούτα.

Σχήμα 3: «δραστηριότητες από το Β΄ μέρος»

Γ΄ ΜΕΡΟΣ

Το τελευταίο μέρος της εφαρμογής «Από το εγώ στο Εμείς» (σχήμα 3) αφορά ιδιαίτερα δραστηριότητες (σχήμα 4) που μπορούν να αξιοποιηθούν χωρίς τη χρήση του Η/Υ, στα πλαίσια της Ενέλικτης ζώνης μέσα στα πλαίσια ενός σχεδίου εργασίας. Είναι προτάσεις για ομαδικές δραστηριότητες που μπορούν να γίνουν στην τάξη. Αυτές είναι:

- «Θεατρικό παιχνίδι»: Τα παιδιά καλούνται να ντυθούν εποχούλες και να διοργανώσουν καλλιστεία εποχών στην τάξη τους, να φτιάξουν τις δικές τους ιστοριούλες με τις εποχές και να τις παρουσιάσουν στην τάξη, να κατασκευάσουν στολές με παλιά υλικά, να αυτοσχεδιάσουν παίζοντας σκηνές από τις τέσσερις εποχές.
- «Παροιμίες και Έθιμα εποχών»: Τα παιδιά μπορούν να ακούσουν παροιμίες για τους μήνες και τις εποχές και να συζητήσουν το νόημά τους στην τάξη. Μπορούν να φτιάξουν έναν κατάλογο με τις παροιμίες με τους μήνες και τις εποχές και να τον συμπληρώσουν με τη βοήθεια του παππού και της γιαγιάς. Προτρέπονται να κατασκευάσουν την «παροιμοιοτράπουλα» και να σκαρφιστούν διάφορα παιχνίδια με αυτή, να ηχογραφήσουν ιστορίες που έχουν ξεχαστεί από τα χρόνια από ηλικιωμένους συγγενείς τους.
- «Παραμύθια»: Τα παιδιά μπορούν να ακούσουν παραμύθια για τις εποχές, να τα ανακατέψουν με άλλα παραμύθια που ξέρουν, να μπερδέψουν πρόσωπα και πράγματα και να φτιάξουν τη δική τους «παραμυθοσαλάτα».
- «Κατασκευές»: Τα παιδιά καλούνται να διακοσμήσουν την τάξη ανάλογα με την εποχή, να πάρουν φωτογραφίες και να κάνουν μια έκθεση ζωγραφικής για τις εποχές, να πάνε βόλτα στην παραλία και να ζωγραφίσουν βότσαλα κ.α. Προτρέπονται να κατασκευάσουν και το δέντρο των τεσσάρων εποχών με έτοιμο πατρόν από το διαδίκτυο.
- «Η βιβλιοθήκη των εποχών»: Τα παιδιά μπορούν να αναζητήσουν στη βιβλιοθήκη του σχολείου τους ή στο βιβλιοπωλείο της γειτονιάς τους συγκεκριμένα βιβλία για τις τέσσερις εποχές που έχουμε εμείς διαβάσει από πριν. Μπορούν να διαλέξουν αυτό που τους ενδιαφέρει περισσότερο, να το

διαβάσουν και να το παρουσιάσουν στους συμμαθητές τους, δημιουργώντας το κάθε παιδί το δικό του «φυλλάδιο ανάγνωσης» που βρίσκεται μέσα στην εφαρμογή σε αντίστοιχο πρόγραμμα του «word».

- *Μουσικές ιδέες για την τάξη*: Τα παιδιά μπορούν να χωριστούν σε ομάδες και να γράψουν στίχους για κάθε εποχή. Μπορούν να κατασκευάσουν αυτοσχέδια οργανάκια χρησιμοποιώντας φυσικά υλικά, να αναζητήσουν παραδοσιακά και σύγχρονα τραγούδια και τα ακούσουν στην τάξη με τους συμμαθητές τους. Μπορούν να δημιουργήσουν την ορχήστρα των εποχών και να οργανώσουν μια μουσική συναυλία.

Σχήμα 4: «δραστηριότητες από το Γ 'μέρος»

Όλες αυτές οι ενότητες γνώσης ή κόμβοι αποτελούν μια κατά τα άλλα δομημένη διάταξη η οποία εξετάζει την έννοια « Τέσσερις Εποχές». Ο μαθητής μας μπορεί να ξεκινήσει από οποιοδήποτε κόμβο. Ο κάθε κόμβος μπορεί να λειτουργήσει ανεξάρτητα και συμπληρωματικά με τους υπόλοιπους, ενισχύοντας έτσι την αλληλεπίδραση, την κατανόηση και την οικοδόμηση της γνώσης.

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Την εφαρμογή συνοδεύουν φύλλα εργασίας που αποσκοπούν στην ανάπτυξη της θεματικής ενότητας. Βασικός σκοπός τους είναι να ενισχυθεί η θεματική ενότητα «4 Εποχές» με επιπλέον δραστηριότητες έτσι ώστε μαζί με την εφαρμογή να αποτελέσει μια ολοκληρωμένη πρόταση διδασκαλίας στα πλαίσια της Ευέλικτης Ζώνης. Κάποιες δραστηριότητες έχουν άμεση συνάφεια με το λογισμικό και άλλες διευρύνουν τα επίπεδα προσέγγισης του θέματος.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η εφαρμογή μας είναι μια υλοποιημένη πρόταση που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως μοντέλο, ως ερέθισμα, για να «χτίσουν» τα παιδιά με το συντονισμό του δασκάλου τους παρόμοια projects στην ίδια, αλλά και σε άλλες θεματικές ενότητες της Ευέλικτης ζώνης, με εύκολα εργαλεία, αναπτύσσοντας έτσι την κριτική σκέψη, αλλά και τις συνεργατικές τους δεξιότητες. Μπορεί ακόμα να χρησιμοποιηθεί σαν διδακτικό υλικό, το οποίο ο δάσκαλος θα χρησιμοποιεί αυτούσιο, τροποποιημένο ή και κάποια από μέρη του, ανάλογα με τις διδακτικές ανάγκες που θα ανακύπτουν.